

Recenzii

pretează situația actuală a creștinismului din sud-estul Asiei. În special din Singapore în studiul al patrulea intitulat *Înțelegând creștinismul sud-est asiatic* (p. 59-100), aflăm, de exemplu, că în ciuda modernizării excesive și a faptului că națiunea singaporeză este cea mai globalizată din lume, religiozitatea din Singapore este puternică, iar secularizarea doar un mit. În 2000, 14,6 % din populația din Singapore era creștină, dar influența valorilor creștinismului merge mult dincolo de membrii lui. Cea mai provocatoare întrebare ridicată de autor în acest studiu mi se pare a fi: ar putea fi Singapore o paradigmă pentru întreaga lume creștină?

Studiul al cincilea, semnat de Charles A. Farhadian (California, USA), cu titlul *O Reflecție misionară asupra mișcărilor creștine de astăzi din Asia de sud-est* (p. 101-120), este primul din ultimele două studii scrise de „occidentali” din perspectiva lor asupra creștinismului sud-est asiatic. El cercetează modul în care Asia de sud-est răspunde forțelor culturale, religioase și socio-economice de astăzi. Ultimul studiu, intitulat *Documentare și deficit eclesial: o rugămintă personală către Biserici* (p. 121-132), semnat de Andrew F. Walls (Edinburgh, Scoția), este un rezumat al crezului său misionar. El este convins că teologia trebuie să ia în calcul un spectru mult mai larg al realității spirituale decât a făcut-o, de exemplu, Iluminismul. În opinia sa, clasificările clasice, folosite inclusiv în misiologie nu mai sunt eficiente și că în lumea de azi, misionarul creștin este pus în fața unei sarcini similare celei pe care a avut-o Adam de a numi lucrurile. Rugămintea adresată de el Bisericilor este aceea de a nu-și subestima sursele pe care le au, mai ales cele biblice și de a nu lăsa să se răcească zelul misionar. Finalul volumului cuprinde o listă bibliografică menită să ajute pe cei care doresc să-și aprofundeze cunoștințele sau cercetarea despre mișcările spirituale populare din Malaysia, Singapore și Indonezia (p. 133-142).

Deși ne prezintă o lume străină nouă ortodocșilor și folosește o terminologie care ar putea să ne pară problematică, volumul de față ar putea să-i vorbească teologului ortodox cu folos despre: zel misionar, copilăria creștinismului, modernitate și religiozitate, curajul de a expune public valorile pe care le prețuim uneori în mediul privat. Toate acestea, pe lângă o metodă științifică care îndeplinește rigorile oricărei școli teologice europene sau nord-americane.

Pr. lect. dr. Daniel Buda

Elmar Salmann, *Romanul ca model pentru teologie*, traducere din limba italiană de Claudiu Tuțu, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2010, 110 p., ISBN: 978-973-141-241-2

Născut în 1948 la Hagen (Germania), Elmar Salmann a studiat filosofia, literatura franceză și teologia la universitățile din Paderborn, Viena și Münster. În 1973 a devenit călugăr benedictin în comunitatea din Gerleve, iar din 1981 este profesor de teologie sistematică și de filosofie la Universitatea Pontificală Sf. Anselm și la Universitatea Pontificală Gregoriană, ambele din Roma, predând concomitent și la Facultatea de Filosofie din München.

Recenzii

Preocupările inter-disciplinare ale lui Salmann se vădesc și în lucrarea de față. În introducere se prezintă romanul ca „oglină și poate reflexia cea mai fidelă a nașterii și a descompunerii subiectului modern”. El este așadar „micul sacrament al modernității în care noi ne reflectăm, ne înțelegem, ne alienăm nouă înșine și ne regăsim” (p. 6). Romanul presupune un univers integral, o lume în sine a cărei ființare pare să depășească chiar și intențiile autorului. „Lumea romanului este o lume democratică, deoarece fiecare personaj are dreptate, fiecare are aceleași drepturi ... În marile opere, personajul este mai mare decât autorul” (p. 16). În opinia autorului, începutul romanului modern, este legat de „Decameronul” lui Boccaccio. Rând pe rând, sunt amintite și alte nume de scriitori și de romane. Dintre marii autori ai umanității sunt evocați: Italo Calvino, Tolstoi, Balzac, Milan Kundera, Thomas Mann, Robert Musil, Franz Kafka, Hermann Hesse, Marcel Proust etc. Interesant este că nu este abordat doar genul romanului creștin, de tipul celui scris de Bernanos. Teza lui Salmann este aceea că și romanul care nu atinge în mod direct teme religioase „pune în joc motive de relevanță teologică” (p. 27). Drept urmare, analiza romanelor trebuie să devină o componentă a teologiei de azi. Iată teza autorului: „Dacă am ști descoperi atâtea motive teologice, prezente în imensul univers al romanelor moderne, creștinismul s-ar descoperi revigorat, reîntinerit, neredus la dogmă sau la morală, ci s-ar transforma într-un motiv aproape muzical, într-o posibilitate sau într-o imposibilitate fecundă. Toate motivele teologiei ne-ar veni în întâmpinare într-o nouă lumină. Și s-ar putea trezi din nou în noi o fericire profundă pentru fundalul imens pe care și cultura modernă îl datorează motivelor creștine” (p. 31).

În continuare, cartea prezintă trei capitole distincte: I. Pentru o viziune dialectică a creștinismului (p. 33-57); II. Pedagogia divină (p. 59-81); III. Dialogul dintre evrei și creștini (p. 83-108). Legătura dintre aceste capitole este destul de dificil de surprins, și mai dificil fiind să legăm tematica lor de titlul cărții. Probabil editorul ei italian sau cel român, Silviu Hodiș, a reunit studii disparate ale autorului, rezultând în final cartea de față. Cu toate acestea, cititorul nu pierde nimic dacă își continuă lectura. Anumite pagini prezintă într-un stil liber, plin de simboluri, și în același timp clar, teme teologice de mare importanță (vezi ca exemplu concludent tema Crucii, minunat descrisă la p. 54-55). Provocator este și subiectul celei de-a doua secțiuni. El se referă la paternitatea divină, model al paternității și maternității umane. Încheiem prezentarea de față cu scurta enunțare a două probleme incitante pe care le analizează autorul în legătură cu această temă. În primul rând, ni se spune că doar o persoană „ce va fi învățat să-și respecte originile, începutul său, părinții săi, va putea deveni la rândul său tată și mamă, va putea naște o nouă viață, va putea deveni mărturie a bunătății vieții” (p. 72). În al doilea rând, veritabila paternitate implică în mod absolut necesar libertatea: „Un bun tată dorește ca fiii săi să devină liberi, să poată deveni la rândul lor tați și mame, să nu rămână fii dependenți și nici să fie simple persoane ce imită sau repetă figurile părinților” (p. 75).

Dr. Ciprian Iulian Toroczka